

Barnehelsebok preget av barnesykdommer

Betty Kalikstad

Barnehelse

Hverdagsplager, medisiner, gode råd, spørsmål og svar. 184 s, ill. Oslo: Cappelen Damm, 2012. Pris NOK 279
ISBN 978-82-02-34389-7

Barnehelse er et oppslagsverk for småbarnsforeldre, delt inn i fire kapitler: *Generelt om barnehelsen, Praktiske råd ved helseplager og sykdom, Spesielle sykdommer og noen varige tilstander og Medisiner til barn*. Hvert kapittel avsluttes med en spørsmåls- og svar del. Språket er stort sett enkelt, men tidvis iblandet medisinske faguttrykk som ikke alltid bidrar til økt forståelse. Til spørsmåls- og svaravsnittene er det bilder av voksne og barn i ulike hverdagssituasjoner, men ellers er det ingen bilder av for eksempel utslett. Boken er liten og lett, med harde permer.

Barnehelsebøker skrevet for foreldre er et nyttig prosjekt, og forfatteren skal ha anerkjennelse for å ha gitt sitt bidrag. Tonen er imøtekommende og vennlig, og det virker som om forfatteren ønsker å styrke foreldrenes tro på egen vurderingsevne og viktigheten av denne. Vektleggingen av ikke-medikamentelle tiltak og verdien av omsorg, ro og hvile for syke barn er fin, og avsnittene om hvorfor man ikke alltid behandler med antibiotika, kan utgjøre viktige bidrag i bekjempelsen av antibiotikaresistens.

Foreldre som har lest boken vil kunne være bedre forberedt til en konsultasjon hos legen med sitt syke barn, blant annet ved å bli bevisst på å følge godt med på barnets sykehistorie, og ved tips som å sette på urinpose før man drar til legen. Det er bra at forfatteren understreker at legen vil kunne gi andre råd enn det som er forespeilet i boken.

Dessverre bærer boken preg av mangelfull redaksjonell bearbeiding. Spørsmålet om hva foreldre trenger å vite, kunne vært stilt flere ganger. Boken er ment som et oppslagsverk, men er ikke alltid enkel å finne frem i. Flere steder stemmer ikke overskriften med det som står i avsnittet, i noen av spørsmåls- og svaravsnittene oppgis viktig informasjon som svar på spørsmål om noe annet, i oppsummeringsavsnitt tilkommer nye opplysninger, og noen steder er informasjon om viktige temaer delt opp. For eksempel står det på side 19 at noen barn trenger en høyere dose paracetol enn det som er angitt på pakken, mens det først på side 25 presiseres at det ikke skal gis uten at en lege har vurdert situasjonen. Videre kunne det gjerne vært angitt kildehenvisninger, for eksempel for å redegjøre for hvorfor det anbefales kontroll allerede én uke etter avsluttet otittbehandling.

Hvis boken blir kvitt barnesykdommene, kan den bli et godt oppslagsverk for småbarnsforeldre. Slik den fremstår nå, krever den en systematisk leser som leter nøye etter svar i alle avsnitt.

Kari Kjeldstadli

Divisjon for rettsmedisin og rusmiddelforskning
Nasjonalt folkehelseinstitutt

Trenger leger å bekymre seg over nordmenns bruk av surrogati i India?

Mala Naveen

Den globale baby

Det norske surrogateventyret i India.
238 s. Oslo: Aschehoug, 2013. Pris NOK 349
ISBN 978-82-03-29336-8

Reproduksjonsteknologien er et av de områdene der pasienters desperasjon, medisinsk kompetanse, etiske dilemmaer og legers grådighet kan møtes på en måte som provoserer store deler av befolkningen. For en som har fulgt debatten om infertilitet og prøverørsbarn i snart tre årtier, ser jeg også at diskusjonen flytter grenser. Nå er det nordmenns bruk av fattige kvinner i India som surrogatmødre for ønskede barn, som er debatttemaet. Det er leger i India som er innovatørene i surrogathandelen, og som utfører den medisinske delen av surrogatvangerskapet. Dette er «big business», som forfatter Mala Naveen viser – man antar at reproduksjonsturisme bringer store pengeverdier til India, og det skjer en rivende utvikling på feltet. Mala Naveen har gjort et grundig dokumentasjonsarbeid. Hun har vært på klinikkene, snakket med surrogatmødre, besøkt barnløse og fulgt prosessen innenfra.

Mala Naveen er indisk-norsk, tidligere infertilitetspasient, journalist og forfatter. Hun har i denne boken tatt et dypdykk inn i en industri som mange mener noe om, men få har erfart på kroppen. Styrken er at forfatteren lar spørsmålene som dukker opp, bestemme hvor hun går videre i sin leting på svar: Hun forholder seg både til de norske barnløse eller homofile kundene, til de medisinske klinikkens personale i India og til surrogatkvinnene fra de fattige områdene. Om hun klarer å trenge inn i det innerste av dilemmaene, forblir ubesvart. Hun er selv også tydelig på at hun ikke får vite alt, og at noen av aktørene har ting å skjule. Kvinnene blir – på indisk vis – behandlet med mindre respekt enn norske jenter ville funnet seg i. De har for dårlig rettsbeskyttelse, tas ut av egen familie, gis medisinsk behandling som ikke er evidensbasert, og får for dårlig kompensasjon for den tjenesten de yter.

Likevel fremstår de ikke som umælende, utnyttede kvinner. De har gått inn i dette fordi det gir dem en sjanse til å ta et skritt til ut av en ellers uløselig fattigdom.

Forfatteren klarer å formidle dobbeltheten i dette til oss: at det dreier seg om fattige kvinner som har få muligheter, og som derfor går inn i surrogatkontrakter, og stort sett takler det som hender. Det dreier seg om våre kolleger i India som i større grad enn å tjene surrogatmødrene, tjener sine rike kunders sak. Det dreier seg om norske individer som på grunn av regler, lover og tilbud i Norge står uten alternativer – og som ønsker seg barn.

Boken er godt skrevet, medrivende og provoserende. Og den er nødvendig. Forfatteren stiller kritiske spørsmål og kommer med en del gode svar. Boken er mer nyansert enn debatten ellers her hjemme. Gir den noen konklusjon? Kanskje at surrogati må reguleres og kontrolleres heller enn forbyes, fordi drivkreftene er så sterke at surrogati lett kan gå under jorden og gi enda dårligere vilkår for alle parter hvis man forbyr det helt. Boken gir også en sjelden stemme til de norske barnløse, som oftest ikke er invitert til høringer i bioteknologiens beslutningsrom.

Johanne Sundby

Seksjon for internasjonal helse
Universitetet i Oslo